

Nedobrovolný pobyt na psychiatrii

Vysvětlíme, kdy musíte zůstat v nemocnici, přestože si to nepřejete. Přiblížíme Vaše práva i povinnosti a poradíme, co dělat, pokud nejste spokojeni s poskytovanou péčí. Nakonec se dozvíte, s čím Vám může pomoci ombudsman.

Letáky ombudsmana jsou na ochrance.cz v části [Nevím si rady se svou životní situací](#).

Musím být v nemocnici, i když nechci? Jak dlouho?

Držet někoho na místě, kde nechce být, lze jen tehdy, kdy to stanoví zákon. **Nemocnice má povinnost vysvětlit Vám, proč Vás zadržuje.** Ptejte se. Nemocnice Vám může bránit odejít hlavně v těchto čtyřech případech:

1 Zadržela Vás přímo nemocnice, protože ohrožujete sebe nebo své okolí

Pokud zdravotníci usoudí, že z důvodu duševní poruchy ohrožujete sebe nebo své okolí, nemocnice Vás může zadržet, aby Vás nebo okolí ochránila. **Ohrožení musí být bezprostřední, závažné a nelze ho odvrátit jinak.**

Nemocnice musí **do 24 hodin informovat soud** o tom, že Vás zadržuje bez souhlasu. Soud musí **do sedmi dnů** rozhodnout, zda nemocnice postupovala podle zákona. Do nemocnice by za Vámi měl přijít soudce, který vyslechně Vás i lékaře. Soud Vám určí **advokáta**, který Vás v řízení bude bezplatně zastupovat. Můžete ho kontaktovat. Můžete si vybrat i **vlastního zástupce**, náklady za jeho práci však ponesete sami. Rozhodnutí soudu Vám do nemocnice doručí.

Pokud s rozhodnutím soudu nesouhlasíte, můžete do 15 dnů od jeho doručení podat **odvolání**. Opět můžete kontaktovat advokáta, kterého Vám určil soud.

Do 3 měsíců od prvního rozhodnutí musí soud znova rozhodnout, zda ohrožení trvá. A pak každý rok. Většina nedobrovolných pobytů v nemocnici ale trvá nanejvýš několik týdnů.

Nemocnice Vás **musí propustit**, pokud:

- soud rozhodne, že nepostupovala podle zákona, nebo
- pomine ohrožení (i bez rozhodnutí soudu).

2 Váš opatrovník udělil souhlas s hospitalizací

Opatrovník může určit, že budete v nemocnici, **pokud soud v minulosti rozhodl, že potřebujete opatrovníka, který za Vás bude rozhodovat o Vašem léčení.** Pokud v nemocnici být nechcete, obraťte se na soud (v jehož obvodu je nemocnice) a sdělte, že v nemocnici být nechcete. Soud rozhodne, zda Váš opatrovník postupoval správně.

3 Soud nařídil ochranné léčení

Soud může uložit ochranné léčení tomu, kdo se dopustil trestného činu v souvislosti s duševní poruchou. **Ochranné léčení trvá, dokud soud nerozhodne**, že už není potřebné nebo že postačí docházet k lékaři ambulantně. Potřebnost soud vyhodnocuje každé dva roky, nebo pokud soudu navrhnete propuštění sami.

4 Soud nařídil pobyt za účelem zjištění zdravotního stavu

Soud může rozhodnout, že potřebuje zjistit Váš zdravotní stav. Může se to stát v řízení o omezení svéprávnosti, nebo při podezření ze spáchání trestného činu. Proti rozhodnutí soudu se můžete odvolat, pokud se domníváte, že Vás lze vyšetřit i bez pobytu v nemocnici.

Musím brát léky?

Požádejte lékaře, aby Vám vysvětlil, proč máte brát léky. Bez Vašeho souhlasu Vám mohou podat **pouze léky, bez nichž by se vši pravděpodobnosti došlo k vážnému poškození Vašeho zdraví**.

Pokud s užíváním léků souhlasil opatrovník (za Vás) a Vy léky nechcete, obraťte se na soud, který Vám opatrovníka určil. Soudu sdělte, že Vás opatrovník nutí brát léky, které nechcete.

Mohou v nemocnici nějak omezovat můj pohyb?

Každý, kdo vážně ohrožuje svoje zdraví, život nebo bezpečnost sebe nebo jiných, může být omezen, aby neublížil sobě nebo jiným. Omezení nemá trvat déle než ohrožení. Nemocnice nesmí omezovat za trest. **Omezovacími prostředky** jsou úchop, ochranné pásy, místnost pro bezpečný pohyb (izolace), ochranný kabátek (kazajka) a injekce. Tyto omezovací prostředky lze kombinovat. Jiné omezovací prostředky jsou zakázané.

Jaké mám v nemocnici povinnosti?

Pokud jste v nemocnici dobrovolně, musíte **dodržovat léčebný postup**, jinak Vás může nemocnice propustit. Nemocnice má systém pravidel – **vnitřní řád**. Upravuje například to, kde se může kouřit, kdy mohou přijít návštěvy, od kolika hodin musíte dodržovat noční klid. S pravidly Vás nemocnice musí seznámit a Vy se jimi musíte řídit. Pravidla slouží k zajištění chodu nemocnice nebo k ochraně práv jiných pacientů a nesmí Vás omezovat více, než je nutné. Během hospitalizace **nesmíte pít alkohol** a užívat drogy.

Mám právo na informace o svém zdravotním stavu?

Nemocnice Vás má informovat o Vašem zdravotním stavu, o Vaší nemoci a jejím předpokládaném vývoji. Musí Vám sdělit, které léky a proč máte brát. Ptejte se, máte na to právo. Máte také právo nahlížet do své zdravotnické dokumentace, někdy to ale nejde okamžitě, domluvte se s nemocnicí, kdy Vám nahlížení umožní.

Nejsem spokojen/a s kvalitou poskytované péče. Co mohu dělat?

Stěžujte si. Nejprve v nemocnici, pak u krajského úřadu (někdy u ministerstva). Podrobnosti najdete v našem letáku [Zdravotnictví – stížnosti](#).

Jak mi pomůže ombudsman?

Ombudsman **nemůže nemocnici nařídit, aby Vás propustila**, ani aby Vám nedávala léky.

Ombudsman **může**:

- **přezkoumat**, jak úřad prošetřil Vaši **stížnost na poskytování zdravotních služeb**,
- **prošetřit podmínky výkonu ochranného léčení**. [I tady se nejprve pokuste situaci vyřešit sami přímo v nemocnici – stěžujte si. Pokud to nepomůže, napište nám, co Vám vadí na výkonu ochranné léčby, a přiložte kopii odpovědi nemocnice na stížnost, pokud ji máte.]

[Dětský ombudsman](#) od 1. července 2025 namísto ombudsmana řeší případy, které se dotýkají práv dětí do 18 let, s výjimkou diskriminace.

Ombudsman také **kontroluje psychiatrické nemocnice** tak, že je **navštěvuje**. Pokud si myslíte, že s Vámi nemocnice zachází špatně, napište nám to. Ombudsman sice neprověří přímo Váš případ, ale informace využije při plánování návštěv. Podrobnosti najdete v našem letáku [Ochrana lidí omezených na svobodě](#).